Tehillim-Psalms for the Ages (Chapter 25)

10/30/13

Rabbi Shmuel Silber rabbisilber@suburbanorthodox.org

ו. תהלים פרק כה

א לְדָוֹד אַצֶּיִדְ יְתֹנְיה נַפְשֵׁי אָשֵׂא: ב אָלהַׁי כְּדָּ בָטַחְתִּי אַל־אַבְוֹשָׁה אַל־יַעַלְצִּוּ אֹיְכַי לֵי: ג גַּם כָּל־קּוַיף לְא יַבְשׁוּ יֻבֹשׁוּ הַבּוֹגְדֵים רֵיקָם: ד דְּרָכֵיף יֻהוָה הוֹדִיעֵנֵי אָרְחוֹתֵיף לַמְּדֵנִי: ה הַדְּרִיכֵנִי בַאַמְתֵּךְ וֹ וַלְמִבֹנִי בִּי־אַתָּה אֱלֹהֵי יִשָּׁעֵי אוֹתְךְ קְּנִּיתִי כָּל־הַיִּוֹם: ו זְכֹר־רְחֲמֵיךּ יְהֹנְה נַחְסְדֶיךְ כַּי מַעוֹלֵם הַפָּה: ז חַטְּאות נְעוּרִי וּ וּפְשָׁעַי אֵל־תִּוְכָּר בְּחַסְדְּךְ זְכָר־לִי־אָתָּה לְמַעַן טוּבְךְ יְהֹוֶה: חֹטְוֹב וְיָשֶׁר יְהֹוֶה עַל־בֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדֶּרָך: ט יַדְרַךְ עֻנָּוִים בַּמִּשְׁבָּט וְילַמָּד עֲנָנִים דַּרְכְּוֹ: י כְּל־אָרְחְוֹת יֻהֹנָה חֵסֶד וָאֵמֶת לְנֹצְרֵי בִּרִיתוֹ וְעֵדֹתֵיו: יא לְמַעוֹ־שִׁמְךְ יִהֹנָה וַסֵּלְחָתְּ לַעֲוֹנִי כֵּי רַב־הָוּא: יב מִי זָה הָאִישׁ יְרֵא יְהֹנָה יוֹנָבוּ בְּדֶרְךְ יִכְחֵר: יג נַפְשׁוֹ בְּטָוֹב הָּלָין וְזַרְעוֹ יֵירָשׁ אָרֶץ: יד סְוֹד יְהוֹנָה לִירָאָיוֹ וֹבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֶם: טוֹ עֵינֵי תִּמִיד אֶל־יִהֹנָה בֵּי ָהַנְאריוֹצָיָא מֵרֶשֶׁת רַגְלֵי: טז פְּנָה־אֶלֵי וְחָנֵנֵי כִּי־יָחָיד וְעָנִי אֵנִי: יז צְרְוֹת לְבָבֵי הְרְתַיבוּ מִמְּצְוּקוֹתַי הוציאָנִי: יח רְאֵה־עָנְיֵי וַעֲמָלֵי וְשָּׁא לְכָל־חָטֹאותֵי: יט רְאֵה אוֹיְכֵי כִּי־רָבּוּ וְשִּׁנְאָת חָמֶס שְּׁנֵאִוּנִי: כ שְּׁמְרֶה נָפָשִׁי וְהַצִּילֵנֵי אַל־אֲבוֹשׁ כֵּי־חָסִיתִי בֶּךְ: כא תֹם־וָיִשֶּׁר יִצְרָוּנִי כִּי קוִיתִיךְ: כב פְּדֵה־אֵלהִים אֶת־יִשְּׁרְאֵל מכל צרותיו:

1. Of David. To You, O Lord, I will lift up my soul. 2. My God, I trusted in You; let me not be ashamed. Nor shall my enemies rejoice over me. 3. Neither shall any of those who hope for You be ashamed; let those who betray [to the extent of] destitution be ashamed. $\underline{4}$. O Lord, let me know Your ways; teach me Your paths. $\underline{5}$ Direct me with Your truth and teach me, for You are the God of my salvation; I hope for You all day long. & Remember Your mercies, O Lord, and Your kindnesses, for they have been since time immemorial. Z. The sins of my youth and my transgressions, do not remember; what is worthy of Your kindness, You remember for me, for the sake of Your goodness, O Lord. $\underline{s}$. The Lord is good and upright; therefore, He leads sinners on the road. $\underline{s}$. He leads the humble with just rules and He teaches the humble His way. 10. All the Lord's ways are kindness and truth for those who keep His covenant and His testimonies. 11. For Your name's sake, O Lord, You shall forgive my iniquity, for it is great. $\underline{12}$. Who is this man who fears the Lord? He will guide him on the road that he chooses. $\underline{13}$. His soul shall abide in prosperity, and his seed shall inherit the earth. 14. The secret of the Lord is with those who fear Him, and His covenant is to let them know [it]. 15. My eyes are always to God for He will take my feet out of the net. 16. Turn to me and be gracious to me, for I am alone and poor. 17. The troubles of my heart have increased; deliver me from my straits. 18. See my affliction and my toil, and forgive all my sins. 19. See my enemies for they have increased, and they hate me with unjust hatred. 20. Guard my soul and save me; let me not be shamed for I have taken refuge in You. 21: Sincerity and uprightness shall guard me, for I have hoped for You. 22. O God, redeem Israel from all its troubles.

2. The Hirsch Psalms: Chapter 25 Verse 1

V. 1. The superscription to this psaim is לְּדְוּד, not מומור לדוד אדור מזמות. Here we do not see David gaining inspiration on the wings of song, nor do we have here the outpourings of Divine rapture coming from a full heart. In this psalm, David simply states the emotions and thoughts that fill his soul. . The alphabetical arrangement of the verses shows us that David intended this psalm to be kept not only before his own eyes, but in the minds of all of the rest of mankind by constant repetition. The last verse of the psalm was added by David when he made this psalm part of Israel's national collection of hymns. In this manner all the preceding verses, which seemed to apply only to one individual, were now made to apply to all of Israel as well.

As can

As can be seen from the concluding verses of the psalm (beginning with Verse 15), David is beset by dangers resulting from the hatred of his fellow men. Yet his heart is still set only upon attaining moral and spiritual perfection which he knows he can seek and find only with the help and guidance of the Lord. David knows, too, that whatever joy or sorrow God will send him are intended solely to help him reach this goal. Therefore the only way to bring closer that time when all pain and sorrow will be at an end is to work independently at achieving the ends for which all the trouble

was visited upon him.

3. מלבי"ם תהלים פרק כה פסוק א

(א) לדוד אליך ה' נפשי אשא, פסוק זה הוא קוטב המזמור ויסודו, בו יאמר, שכמו שהמורה בחצים ישים לו אות שאליו יורה למטרה, כן שם את ה' לאות ולמטרה אל כל מבוקשיו וחפציו, בין הגשמיים בין הרוחניים, ואמר רק אליך ה' אשא נפשי, אתה עיקר מגמתי לא דבר זולתך, שכל עניני אתה הוא תכלית מבוקשי, וכל חפצי הם רק אמצעיים להגיע על ידם אל התכלית זה:

Approach #1:

4. ילקוט שמעוני תהלים רמז תשב

דבר אחר אליך ה' נפשי אשא, זש"ה בידך אפקיד רוחי פדית אותי, בנוהג שבעולם אדם מפקידין אצלו פקדונות הוא מחליף את של זה בזה – אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן, שמא עמד אחד שחרית ובקש נפשו ולא מצאה, או שמא מצא נפשו ביד אחר אלא וה' אלהים אמת. א"ר אלכסנדרי בשר ודם מפקידין בידו חדשים, והוא מחזירן בלויין ושחוקין, והקב"ה מפקידין בידו בלויין ושחוקין והוא מחזירן חדשים, תדע לך שכן הפועל הזה עושה מלאכה כל היום, ונפשו יגעה עליו ושחוקה, ושחרית היא חוזרת לגופו בריה חדשה, שנאמר חדשים לבקרים.

Approach #2:

5. אלשיך על תהלים פרק כה פסוק א

(א) לדוד אליך ה' נפשי אשא. הנה דרך העולם כי אם ישלח איש רורון לגדול הימנו, שישוער איכות הדורון לפי המשלח ולפי המקבל, על כן אמר דוד, במה אקדם פניך לתת לך משאת ודורון, כי הלא לפניך איני מעריך עצמי למלך כי אם לדוד משולל מתואר מלכות, ואתה ה' אין ערוך אליך, אם כן איזה דורון יהיה ראוי לך ממני, אין לי נכבד מנפשי כי רוחנית וחלק אלוק ממעל היא. וזהו אומרו לדוד כלומר להיותי דוד משולל תואר אדר מלכות כי אם כאחד האדם, והדורון הוא אליך ה' משולל ערך, נפשי אשא כי אין זולתה ראוי להיות משאת אליך ...

Rabbi Moses (Maharam) Alshech was born in Turkey in 1507, and died sometime after 1593. Alshech came from a family of Spanish origin. He emigrated to Israel and settled in Safed, where he became a dayyan in the rabbinical court headed by Rabbi Joseph Caro.

6. ילקוט שמעוני תהלים רמו תשב

.... רבי סימון בשם רבי שמעון ... בזמן שבית המקדש קיים אדם חוטא ונושא קרבן ומתכפר לו, עכשו שאין אנו נושאין קרבן, הרי נפשנו נשואה לך, אין לנו להתלות אלא על רחמיך, הוי אליך ה' נפשי אשא. ר' יהודה אומר אף הקדוש ברוך הוא מוותר לנו סליחה הרבה משלו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח:

Approach #3:

ז. אלשיך על תהלים פרק כה פסוק א

[א – ב] או יאמר, הנה נא ידעתי כי בעוני היה חילול ה' ולא יכופר עד אמות, והן אמת כי גם שכצאת נפשי אליך בעוני לא תרד שאולה על העון, כי אם אדרבה תהיה לה התנשאות לפניך לאחר צער מציאות המות. וזהו אומרו, למה שאני דוד קטון לפניך, בלכת נפשי ממני אליך ה' לא תחסר, אלא אדרבא אשא אותה בתתי אותה לך מבהיותה בי, כי התנשאות יהיה לה אז מעתה. והוא כי למה שאתה אלקי בך בטחתי אל אבושה באותו העולם, כי אדרבה הן הוא משוש דרכי, באופן שלא צר לי אם אמות מאימת בושה על מעשי שמה, אך מה שקשה עלי אם אמותה הפעם הוא אל יעלצו אויבי לי ויחטאו לה':

8. תלמוד בבלי מסכת שבת דף ל עמוד א

דאמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב +תהלים פו+ עשה עמי אות לטובה ויראו שנאי ויבושו – אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, מחול לי על אותו עון! אמר לו: מחול לך. אמר לו: עשה עמי אות בחיי! אמר לו: בחייך איני מודיע, בחיי שלמה בנך אני מודיע. כשבנה שלמה את בית המקדש ביקש להכניס ארון לבית קדשי הקדשים, דבקו שערים זה בזה. אמר שלמה עשרים וארבעה רננות ולא נענה. פתח ואמר: +תהלים כד+ שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד, רהטו בתריה למיבלעיה, אמרו: +תהלים כד+ מי הוא זה מלך הכבוד? אמר להו: ה' עזוז וגבור. חזר ואמר: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד. מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה ולא נענה. כיון שאמר +דברי הימים ב' ו+ ה' אלהים אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך – מיד נענה. באותה שעה נהפכו פני כל שונאי דוד כשולי קדירה, וידעו כל העם וכל ישראל שמחל לו הקרוש ברוך הוא על אותו עון.

David prayed before the Holy One, blessed be He, 'Sovereign of the Universel Forgive me for that sin!' 'It is forgiven thee,' replied He. 'Show me a token in my lifetime,' he entreated. 'In thy lifetime I will not make it known,' He answered, 'but I will make it known in the lifetime of thy son Solomon.' For when Solomon built the Temple, he desired to take the Ark into the Holy of Holies, whereupon the gates clave to each other. Solomon uttered twenty-four prayers, yet he was not answered. He opened [his mouth] and exclaimed, 'Lift up your heads, O ye gates; and be ye lifted up, ye everlasting doors: And the King of glory shall come in. They rushed upon him to swallow him up, crying, 'Who is the king of glory'? 'The Lord, strong and mighty,' answered he. Then he repeated, 'Lift up your heads, O ye gates; Yea, lift them up, ye everlasting doors: and the King of glory shall come in. Who is this King of glory? The Lord of hosts, He is the King of glory. Selah'; yet he was not answered. But as soon as he prayed, 'O Lord God, turn not away the face of thine anointed remember the good deeds of David thy servant,' he was immediately answered. In that hour the faces of all David's enemies turned [black] like the bottom of a pot, and all Israel knew that the Holy One, blessed be He, had forgiven him that sin.

Approach #4:

9. מצודת ציון תחלים פרק כה פסוק א

(א) אשא – ענין מנחה ודורון כמו וישא משאות מאת פניו (בראשית מ"ג):

10. בראשית פרק מג פסוק לד

וישא משאת מאת פניו אלהם ותרכ משאת בנימן ממשאת כלם חמש ידות וישתו וישכרו עמו:

<u>34.</u> And he had portions brought to them from before him, and Benjamin's portion was five times as large as the portions of any of them, and they drank and became intoxicated with him.

11. אבן עזרא בראשית פרשת מקץ פרק מג פסוק לד

(לד) וישא משאות – דורון.

12. רד"ק בראשית פרשת מקץ פרק מג פסוק לד

(לד) וישא – ... וכל זה הקירוב שקרכם ושכבדם חשבו הם כי היה <u>עושה חלף מה שהקניטם וציערם,</u> ובנימין היה מחבב יותר לפי שהביאו מארצו והפרידו מאביו ללא דבר, והיה מפיס דעתו בזה:

13. משנה מסכת אבות פרק א משנה ג

[*] אנטיגנוס איש סוכו קבל משמעון הצדיק הוא היה אומר אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס אלא הוו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס ...

14. פירום רש"י על מבום פרק מ משנם ג

פרס מתנה נשאי המנחה חרגום נטלי בארך פרס כלומר] שלא מאמר אקיים מצות בוראי כדי שיספיק לי כל צרכי אלא עבוד מאהבה:

15. משנה מסכת אבות פרק ה משנה טז

כל אהבה שהיא תלויה בדבר בטל דבר בטלה אהבה ושאינה תלויה בדבר אינה בטלה לעולם ...

16. ר' עובדיה מברטנורא מסכת אבות פרק ה משנה טו

כל אהבה שהיא תלויה בדבר בטל – שאינו מתקיים, כשיתבטל הדבר שהיה סבה לאותה אהבה, גם האהבה בטלה. וכל אהבה שאינה תלויה בדבר בטל אלא בדבר קיים, כגון אהבת הצדיקים והחכמים, אינה בטלה לעולם. כשם שהדבר שהוא סבה לאותה אהבה אינה בטל, כך אין האהבה בטלה:

Tehillim-Psalms for the Ages (Chapter 25)

10/30/13
Rabbi Shmuel Silber
rabbisilber@suburbanorthodox.org

1. תהלים פרק כה

1. Of David. To You, O Lord, I will lift up my soul. 2. My God, I trusted in You; let me not be ashamed. Nor shall my enemies rejoice over me. 3. Neither shall any of those who hope for You be ashamed; let those who betray [to the extent of] destitution be ashamed. 4. O Lord, let me know Your ways; teach me Your paths. 5. Direct me with Your truth and teach me, for You are the God of my salvation; I hope for You all day long. 6. Remember Your mercies, O Lord, and Your kindnesses, for they have been since time immemorial. Z. The sins of my youth and my transgressions, do not remember; what is worthy of Your kindness, You remember for me, for the sake of Your goodness, O Lord. 8. The Lord is good and upright; therefore, He leads sinners on the road. 2. He leads the humble with just rules and He teaches the humble His way. 10. All the Lord's ways are kindness and truth for those who keep His covenant and His testimonies. 11. For Your name's sake, O Lord, You shall forgive my iniquity, for it is great. 12. Who is this man who fears the Lord? He will guide him on the road that he chooses. 13. His soul shall abide in prosperity, and his seed shall inherit the earth. 14. The secret of the Lord is with those who fear Him, and His covenant is to let them know [it]. 15. My eyes are always to God for He will take my feet out of the net. 16. Turn to me and be gracious to me, for I am alone and poor. 17. The troubles of my heart have increased; deliver me from my straits. 18. See my affliction and my toil, and forgive all my sins. 19. See my enemies for they have increased, and they hate me with unjust hatred. 20. Guard my soul and save me; let me not be shamed for I have taken refuge in You. 21: Sincerity and uprightness shall guard me, for I have hoped for You. 22. O God, redeem Israel from all its troubles.

There are a number of things that jump out:

- A. It doesn't say Mizmor L'Dovid or L'Dovid Mizmor but simply Dovid?
- B. It is phrased in the singular and then switches to the plural in last sentence?

3. מלבי"ם תהלים פרק כה פסוק א

(א) לדוד אליך ה' נפשי אשא, פסוק זה הוא קוטב המזמור ויסודו, בו יאמר, שכמו שהמורה בחצים ישים לו אות שאליו יורה למטרה, כן שם את ה' לאות ולמטרה אל כל מבוקשיו וחפציו, בין הגשמיים בין הרוחניים, ואמר רק אליך ה' אשא נפשי, אתה עיקר מגמתי לא דבר זולתך, שכל עניני אתה הוא תכלית מבוקשי, וכל חפצי הם רק אמצעיים להגיע על ידם אל התכלית זה:

Q: What is this central theme/bull's eye that makes this the mantra of Dovid's life?

Approach #1:

4. ילקוט שמעוני תהלים רמז תשב

דבר אחר אליך ה' נפשי אשא, זש"ה בידך אפקיד רוחי פרית אותי, בנוהג שבעולם אדם מפקידין אצלו פקדונות הוא מחליף את של זה בזה – אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן, שמא עמד אחד שחרית ובקש נפשו ולא מצאה, או שמא מצא נפשו ביד אחר אלא וה' אלהים אמת. א"ר אלכסנדרי בשר ודם מפקידין בידו חדשים, והוא מחזירן בלויין ושחוקין, והקב"ה מפקידין בידו בלויין ושחוקין והוא מחזירן חדשים, תדע לך שכן הפועל הזה עושה מלאכה כל היום, ונפשו יגעה עליו ושחוקה, ושחרית היא חוזרת לגופו בריה חדשה, שנאמר חדשים לבקרים.

To cultivate a sense of Emunah - I must be willing to place myself in God's hands.

Gardin in

Approach #2:

.5. על תהלים פרק כה פסוק א

(א) לדוד אליך ה' נפשי אשא. הנה דרך העולם כי אם ישלח איש דורון לגדול הימנו, שישוער איכות הדורון לפי המשלח ולפי המקבל, על כן אמר דוד, במה אקדם פניך לתת לך משאת ודורון, כי הלא לפניך איני מעריך עצמי למלך כי אם לדוד משולל מתואר מלכות, ואתה ה' אין ערוך אליך, אם כן איזה דורון יהיה ראוי לך ממני, אין לי נכבד מנפשי כי רוחנית וחלק אלוק ממעל היא. וזהו אומרו לדוד כלומר להיותי דוד משולל תואר אדר מלכות כי אם כאחד האדם, והדורון הוא אליך ה' משולל ערך, נפשי אשא כי אין זולתה ראוי להיות משאת אליך ...

6. ילקוט שמעוני תהלים רמז תשב

.... רבי סימון בשם רבי שמעון ... בזמן שבית המקדש קיים אדם חוטא ונושא קרבן ומתכפר לו, עכשו שאין אנו נושאין קרבן, הרי נפשנו נשואה לך, אין לנו להתלות אלא על רחמיך, הוי אליך ה' נפשי אשא. ר' יהודה אומר אף הקדוש ברוך הוא מוותר לנו סליחה הרבה משלו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח:

The one thing of enduring value we have in life - is our neshoma. It is this that we must present to HKBH after 120.

There is one they in like that has check value - most of the other whom which they

Approach #3:

7. אלשיך על תהלים פרק כה פסוק א

[א – ב] או יאמר, הנה נא ידעתי כי בעוני היה חילול ה' ולא יכופר עד אמות, והן אמת כי גם שבצאת נפשי אליך בעוני לא תרד שאולה על העון, כי אם אדרבה תהיה לה התנשאות לפניך לאחר צער מציאות המות. וזהו אומרו, למה שאני דוד קטון לפניך, בלכת נפשי ממני אליך ה' לא תחסר, אלא אדרבא אשא אותה בתתי אותה לך מבהיותה בי, כי התנשאות יהיה לה אז מעתה. והוא כי למה שאתה אלקי בך בטחתי אל אבושה באותו העולם, כי אדרבה הן הוא משוש דרכי, באופן שלא צר לי אם אמות מאימת בושה על מעשי שמה, אך מה שקשה עלי אם אמותה הפעם הוא אל יעלצו אויבי לי ויחטאו לה':

This also ties in with previous chapter where Dovid alluded to the sin of Batsheva.

8. תלמוד בבלי מסכת שבת דף ל עמוד א

דאמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב +תהלים פו+ עשה עמי אות לטובה ויראו שנאי ויבושו – אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, מחול לי על אותו עון! אמר לו: מחול לך. אמר לו: עשה עמי אות בחיי! אמר לו: בחייך איני מודיע, בחיי שלמה בנך אני מודיע. כשבנה שלמה את בית המקדש ביקש להכניס ארון לבית קדשי הקדשים, דבקו שערים זה בזה. אמר שלמה עשרים וארבעה רננות ולא נענה. פתח ואמר: +תהלים כד+ שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד, רהטו בתריה למיבלעיה, אמרו: +תהלים כד+ מי הוא זה מלך הכבוד? אמר להו: ה' עזוז וגבור. חזר ואמר: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד. מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה ולא נענה. כיון שאמר +דברי הימים ב' ו+ ה' אלהים אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך – מיד נענה. באותה שעה נהפכו פני כל שונאי דוד כשולי קדירה, וידעו כל העם וכל ישראל שמחל לו הקדוש ברוך הוא על אותו עון.

David prayed before the Holy One, blessed be He, 'Sovereign of the Universe! Forgive me for that sin!' 'It is forgiven thee,' replied He. 'Show me a token in my lifetime,' he entreated. 'In thy lifetime I will not make it known,' He answered, 'but I will make it known in the lifetime of thy son Solomon.' For when Solomon built the Temple, he desired to take the Ark into the Holy of Holies, whereupon the gates clave to each other. Solomon uttered twenty-four prayers, yet he was not answered. He opened [his mouth] and exclaimed, 'Lift up your heads, O ye gates; and be ye lifted up, ye everlasting doors: And the King of glory shall come in. They rushed upon him to swallow him up, crying, 'Who is the king of glory'? 'The Lord, strong and mighty,' answered he. Then he repeated, 'Lift up your heads, O ye gates; Yea, lift them up, ye everlasting doors: and the King of glory shall come in. Who is this King of glory? The Lord of hosts, He is the King of glory. Selah'; yet he was not answered. But as soon as he prayed, 'O Lord God, turn not away the face of thine anointed remember the good deeds of David thy servant,' he was immediately answered. In that hour the faces of all David's enemies turned [black] like the bottom of a pot, and all Israel knew that the Holy One, blessed be He, had forgiven him that sin.

Dovid is accepting that full absolution will not come until death.

Approach #4:

9. מצודת ציון תהלים פרק כה פסוק א

:(א) אשא – ענין מנחה ודורון כמו וישא משאות מאת פניו (בראשית מ"ג):

10. בראשית פרק מג פסוק לד

וישא משאת מאת פניו אלהם ותרב משאת בנימן ממשאת כלם חמש ידות וישתו וישכרו עמו:

<u>34</u>. And he had portions brought to them from before him, and Benjamin's portion was five times as large as the portions of any of them, and they drank and became intoxicated with him.

11. אבן עזרא בראשית פרשת מקץ פרק מג פסוק לד

(לד) וישא משאות – דורון.

12. רד"ק בראשית פרשת מקץ פרק מג פסוק לד

(לד) רישא – ... וכל זה הקירוב שקרבם ושכבדם חשבו הם כי היה <u>עושה חלף מה שהקניטם וציערם,</u> ובנימין היה מחבב יותר לפי שהביאו מארצו והפרידו מאביו ללא דבר, והיה מפיס דעתו בזה:

ESA = gift - but specifically it is not reciprocal. It's gift in a non-conal context

Relationship with God cannot be quid pro quo - relationship must be for the sake of having the relationship.

13. משנה מסכת אבות פרק א משנה ג

[*] אנטיגנוס איש סוכו קבל משמעון הצדיק הוא היה אומר אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס אלא הוו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס ...

14. פירוש רש"י על חבות פרק ח משנה ג

פרס מתנה נשאי המנחה תרגום נטלי בארך פרס כלומר] שלא תאמר אקיים מצות בוראי כדי שיספיק לי כל צרכי אלא עבוד מאהבה:

Q: But we are utilitarian beings? How can we asked just to worship from love?

15. משנה מסכת אבות פרק ה משנה טז

כל אהבה שהיא תלויה בדבר בטלה דבר בטלה אהבה ושאינה תלויה בדבר אינה בטלה לעולם ...

16. ר' עובדיה מברטנורא מסכת אבות פרק ה משנה טו

כל אהבה שהיא תלויה בדבר בטל – שאינו מתקיים, כשיתבטל הדבר שהיה סבה לאותה אהבה, גם האהבה בטלה. וכל אהבה שאינה תלויה בדבר בטל אלא בדבר קיים, כגון אהבת הצדיקים והחכמים, אינה בטלה לעולם. כשם שהדבר שהוא סבה לאותה אהבה אינה בטל, כך אין האהבה בטלה:

Serve HKBH out of a love that is based on the right things:

- You are my rock
- You fill me with optimism
- I know you look out for me

Not because - I am going to get stuff.

I sin you on soil a of giff not been of the neight country of the neight country of the neight country